

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Головного управління
Держпродспоживслужби
в Тернопільській області
від 27.07.2026 № 167 – од

ПОЛОЖЕННЯ

про Управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Управління фітосанітарної безпеки (далі – Управління) є структурним підрозділом Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області (далі – Головне управління) та підпорядковується йому.

1.2. Управління у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами, розпорядженнями Президента України, актами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, дорученнями Прем'єр-міністра України, наказами міністерств, наказами Держпродспоживслужби, дорученнями Голови Держпродспоживслужби, актами місцевих державних (військових) адміністрацій, органів місцевого самоврядування, а також наказами Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області, дорученнями начальника Головного управління, а також Положенням про Головне управління та іншими нормативно-правовими актами.

1.3. Управління організовує у межах своїх повноважень виконання актів законодавства, здійснює систематичний контроль за їх дотриманням, узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, приймає участь у розробці пропозицій щодо вдосконалення законодавства.

1.4. Управління складається з чотирьох відділів:

- відділ карантину рослин;
- відділ фітосанітарних заходів на кордоні;
- відділ захисту рослин, фітосанітарної діагностики та прогнозування;
- відділ контролю у сфері насінництва, розсадництва та якості зерна.

1.5. Чисельність працівників Управління визначається структурою та штатним розписом Головного управління.

1.6. Керівники та спеціалісти відділів захисту рослин, фітосанітарної діагностики та прогнозування, карантину рослин та фітосанітарних заходів на кордоні Управління за посадою є державними фітосанітарними інспекторами.

1.7. Керівник, головні та провідні спеціалісти відділу контролю у сфері насінництва, розсадництва та якості зерна Управління на яких покладено

виконання функцій державного нагляду (контролю) за посадою є державними інспекторами у сфері насінництва та розсадництва.

II. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Основними завданнями Управління є:

- 2.1. вживання заходів щодо охорони території України від занесення регульованих шкідливих організмів;
- 2.2. вживання заходів щодо виявлення, локалізації та ліквідації регульованих шкідливих організмів;
- 2.3. вживання заходів щодо запобігання проникненню регульованих шкідливих організмів у зони, вільні від таких регульованих шкідливих організмів на території України;
- 2.4. здійснення державного контролю за дотриманням карантинного режиму і проведенням заходів із карантину рослин при вирощуванні, заготівлі, вивезенні, ввезенні, транспортуванні, зберіганні, переробці, реалізації та використанні об'єктів регулювання;
- 2.5. проведення реєстрації осіб, які здійснюють господарську діяльність, пов'язану з виробництвом та обігом об'єктів регулювання;
- 2.6. здійснення державного контролю за виконанням фітосанітарних заходів;
- 2.7. здійснення державного контролю за відповідністю встановленим законодавством вимогам щодо якості засобів захисту рослин, у тому числі пестицидів, які завозяться в Україну, а також за додержанням регламентів їх застосування;
- 2.8. здійснення нагляду за розвитком, поширенням і шкодочинністю шкідливих організмів та розроблення разом із науково-дослідними установами прогнозів розвитку і поширення шкідливих організмів;
- 2.9. здійснення інформування про наявність і розвиток шкідників, хвороб і бур'янів, хід робіт із захисту рослин;
- 2.10. здійснення державного контролю за проведенням підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами нагляду за фітосанітарним станом рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, місць зберігання та переробки продукції рослинного походження, а також захистом їх від шкідливих організмів, додержанням технологій вирощування рослин сільськогосподарського та іншого призначення та регламентів застосування і торгівлі засобами захисту рослин;
- 2.11. вживання заходів щодо запобігання масовому розмноженню та поширенню шкідливих організмів;
- 2.12. здійснення державного контролю за наявністю посвідчення про право роботи з пестицидами у осіб, діяльність яких пов'язана з організацією робіт із зберігання та/або застосування пестицидів або з проведенням робіт із транспортування, зберігання, застосування, торгівлею пестицидами;

- 2.13. організація та здійснення державного контролю за своєчасним проведенням підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами заходів щодо захисту рослин;
- 2.14. проведення навчання осіб, діяльність яких пов'язана з організацією та/або проведенням робіт із транспортування, зберігання, застосування, торгівлі пестицидами;
- 2.15. видача посвідчень особам, діяльність яких пов'язана з організацією робіт із зберігання та/або застосування пестицидів або з проведенням робіт з їх транспортування, зберігання, застосування, а також з торгівлею пестицидами;
- 2.16. здійснення державного контролю за проведенням профілактичних та винищувальних заходів щодо боротьби зі шкідниками у місцях зберігання запасів продукції рослинного походження;
- 2.17. організація впровадження екологічно безпечних для людини і довкілля методів та заходів щодо захисту рослин;
- 2.18. здійснення нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів усіх форм власності і господарювання у сфері насінництва та розсадництва, садівництва;
- 2.19. здійснення нагляду (контролю) за дотриманням сортових та посівних якостей насіння, що реалізується суб'єктами оптової та роздрібної торгівлі;
- 2.20. здійснення нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами насінництва та розсадництва державних стандартів, інших нормативних документів, веденням документації сортових посівів і насаджень, ділянок гібридизації насіння і садивного матеріалу, правильного відбору проб та вибірок для визначення якостей насіння і садивного матеріалу, обігом насіння і садивного матеріалу;
- 2.21. здійснення нагляду (контролю) за дотриманням заходів біологічної і генетичної безпеки щодо сільськогосподарських рослин під час створення, дослідження та практичного використання генетично модифікованих організмів у відкритих системах на підприємствах, в установах і організаціях агропромислового комплексу незалежно від їх підпорядкування і форм власності;
- 2.22. здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням юридичними та фізичними особами вимог законодавства з охорони прав на сорти рослин у сфері виробництва, використання, зберігання, реалізації та розмноження сортів рослин;
- 2.23. здійснення державного нагляду (контролю) за збереженістю сортів рослин;
- 2.24. здійснення державного нагляду (контролю) за веденням первинного насінництва власниками майнових прав інтелектуальної власності та підтримувачами сортів рослин;
- 2.25. здійснення державного нагляду (контролю) за проведенням експертизи заявки на сорти рослин;
- 2.26. здійснення державного нагляду (контролю) за ввезенням в Україну садивного матеріалу (насіння) незареєстрованих в Україні сортів рослин;
- 2.27. здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням особистого немайнового права авторства на сорт, майнового права власника сорту, права

попереднього користування і права при відновленні прав на сорт, права на поширення сорту в Україні;

2.28. здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням зерновими складами регламенту зберігання зерна та продуктів його переробки у процесі зберігання зерна та продуктів його переробки;

2.29. здійснення державного нагляду (контролю) за якістю зерна та продуктів його переробки;

2.30. забезпечення проведення експертизи зерна та продуктів його переробки, а також прийняття висновків щодо можливості їх подальшого використання або знищення.

2.31. повідомлення особам, які експортували вантаж та/або проводили знезараження, про отримання нотифікації та необхідність надання інформації для з'ясування обставин, що призвели до надходження такої нотифікації;

2.32. забезпечення внесення відомостей до інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) у строки, визначені законодавством;

2.33. узагальнення звітності, яка подається до Держпродспоживслужби;

2.34. здійснює інші повноваження, визначені законами України.

ІІІ. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ

Управління відповідно до покладених на нього функцій:

3.1. реалізує державну політику у сферах карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;

3.2. проводить фітосанітарні процедури щодо рослин і продуктів рослинного походження та інших об'єктів регулювання;

3.3. визначає фітосанітарні заходи, спрямовані на запобігання поширення, локалізації та/або ліквідації регульованих шкідливих організмів, які повинні здійснюватися особами;

3.4. здійснює державний контроль та нагляд, інспектування та моніторинг відповідної території, об'єктів регулювання;

3.5. здійснює державний нагляд у сферах карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;

3.6. проводить відбір зразків з партії рослин і рослинних продуктів для проведення фітосанітарної експертизи (аналізів) відповідно до закону;

3.7. проводить державний контроль за використанням біологічних контрольних організмів;

3.8. проводить державний контроль за обігом пестицидів і агрохімікатів;

3.9. здійснює державний контроль за дотриманням вимог законодавства щодо забезпечення належної якості та безпеки засобів захисту рослин (пестицидів та агрохімікатів), у тому числі діючих речовин;

- 3.10. здійснює видачу фітосанітарних сертифікатів, фітосанітарних сертифікатів на реекспорт, карантинних сертифікатів та інших фітосанітарних документів за результатами проведення фітосанітарних процедур відповідно до фітосанітарних заходів;
- 3.11. інформує у випадку невідповідності або порушення фітосанітарних заходів під час ввезення на митну територію України об'єктів регулювання, включених до переліку об'єктів регулювання для цілей імпорту, експорту та реекспорту, Головного державного фітосанітарного інспектора України або його заступника;
- 3.12. здійснює організацію та контроль за знезараженням об'єктів регулювання, які переміщуються через державний кордон та/або межі карантинних зон;
- 3.13. веде баланс потреб у засобах захисту рослин за асортиментом і обсягами їх виробництва в Україні та закупівлі за імпортом;
- 3.14. проводить державний контроль за дотриманням регламентів зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів захисту рослин;
- 3.15. проводить екологічне та економічне обґрунтування доцільності захисту рослин від шкідливих організмів;
- 3.16. сприяє виконанню загальнодержавних програм у сферах карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;
- 3.17. бере участь у проведенні науково-технічної, технологічної та інноваційної політики, впровадженні у виробництво науково-технічних досягнень та передового досвіду з питань карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;
- 3.18. вносить подання до відповідних органів виконавчої влади про запровадження та скасування карантинного режиму або особливого режиму захисту рослин;
- 3.19. здійснює контроль за використанням зразків насіння і садивного матеріалу, що ввозяться в Україну для селекційних, дослідних робіт і експонування, а також за врожаєм, що отриманий із таких зразків;
- 3.20. здійснює нагляд за знищенням насіння, яке не може бути використане на посів, продовольчі, кормові або інші цілі;
- 3.21. здійснює узгодження план – схем розташування насінневих посівів перехреснозапильних культур;
- 3.22. здійснює проведення арбітражного (експертного) визначення посівних якостей насіння та товарних якостей садивного матеріалу;
- 3.23. сприяє постійному навчанню та підвищенню кваліфікації інспекторів з насінництва та розсадництва;
- 3.24. здійснює визначення та аналіз обсягів виробництва та/або реалізації насіння і садивного матеріалу у суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;

- 3.25. поширює серед осіб інформації у сферах карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;
- 3.26. приймає участь у проведенні науково-дослідних робіт у сферах карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;
- 3.27. надає адміністративні послуги відповідно до чинного законодавства;
- 3.28. приймає участь в міжнародних та державних проектах, семінарах, конференціях, тренінгах та інших заходах з питань проведення аналізу фітосанітарного ризику та інших питань у сферах карантину та захисту, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, зберігання зерна і продуктів його переробки;
- 3.29. здійснює фітосанітарний контроль до об'єктів регулювання, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту);
- 3.30. готує та вносить у встановленому порядку пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань, що належать до його компетенції;
- 3.32. здійснює розгляд звернень громадян з питань що належать до компетенції Управління;
- 3.31. надає у передбачених законодавством випадках платні послуги;
- 3.32. виконує інші функції, передбачені чинним законодавством України.

IV. ПРАВА УПРАВЛІННЯ

Працівники Управління мають право:

- 4.1. проводити фітосанітарні процедури щодо рослин і продуктів рослинного походження та інших об'єктів регулювання;
- 4.2. затримувати згідно із законом об'єкти регулювання для інспектування та фітосанітарної експертизи (аналізів), якщо вони переміщуються без відповідних фітосанітарних документів або у разі візуального виявлення у вантажі регульованого шкідливого організму;
- 4.3. здійснювати державний контроль та нагляд, інспектування та моніторинг відповідної території, об'єктів регулювання;
- 4.3. здійснювати заходи державного нагляду (контролю) відповідно до закону;
- 4.4. проводити відбір зразків з партії рослин і рослинних продуктів для проведення фітосанітарної експертизи відповідно до закону;
- 4.5. видавати в межах своїх повноважень розпорядження, що підлягають обов'язковому виконанню, на здійснення фітосанітарних заходів;
- 4.6. надавати висновки органам страхування щодо завданих збитків внаслідок ліквідації карантинних організмів;
- 4.7. накладати у порядку, встановленому законом, адміністративні стягнення на осіб, винних у порушенні законодавства про карантин та захист рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, зберігання зерна і продуктів його переробки;

- 4.8. безперешкодного доступу до потужностей (об'єктів) виробництва та обігу об'єктів регулювання в порядку встановленому законодавством;
- 4.9. безперешкодного доступу в будь-яке місце вирощування, оброблення та зберігання насіння і садивного матеріалу;
- 4.10. обмежувати, тимчасово забороняти або припиняти діяльність підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян у разі порушення ними вимог технології та нормативно-правових актів з питань захисту рослин;
- 4.11. безперешкодно відвідувати підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадян, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, лісом, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, а також з реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням рослин та сільськогосподарської продукції і сировини рослинного походження, з метою перевірки додержання законодавства про захист рослин та в установленому порядку відбирати зразки ґрунту, води, насіння, рослин, сільськогосподарської продукції і сировини рослинного походження та інших матеріалів для проведення фітосанітарної діагностики;
- 4.12. видавати обов'язкові для виконання розпорядження (приписи) про проведення підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами профілактичних і винищувальних заходів щодо захисту рослин;
- 4.13. вимагати відсторонення від робіт осіб, діяльність яких пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням, торгівлею пестицидами, які не мають посвідчення про право роботи з пестицидами, якщо обов'язок одержання ними такого посвідчення передбачено Законом України «Про пестициди і агрохімікати»;
- 4.14. контролювати додержання суб'єктами господарювання методичних і технологічних вимог у сферах насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;
- 4.15. видавати обов'язкові для виконання розпорядження (приписи), вказівки про усунення виявлених порушень законодавства у сферах насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;
- 4.16. ознайомлюватися з документацією щодо насінництва та розсадництва, відкривати будь-яку упаковку (контейнер) з насінням чи садивним матеріалом для відбору контрольних проб;
- 4.17. проводити арбітражне (експертне) визначення посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу;
- 4.18. проводити відбір арбітражних та контрольних проб насіння та садивного матеріалу;
- 4.19. звертатися до суду щодо застосування заходів реагування у вигляді зупинення або заборони реалізації насіння і садивного матеріалу, якщо під час перевірки виявлено невідповідність їхніх якісних показників вимогам законодавства.

- 4.20. надавати практичну допомогу в організації виробництва, застосування біологічних та інших нехімічних засобів захисту рослин біолабораторіям і біофабрикам тощо.
- 4.21. залучати до виконання окремих робіт, вивчення окремих питань вчених і фахівців, спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій (за погодженням з їх керівниками), представників інститутів громадянського суспільства.
- 4.22. одержувати у встановленому законодавством порядку від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб інформацію, необхідну для здійснення повноважень відповідно до вимог чинного законодавства.
- 4.23. для виконання покладених на Управління завдань організовувати наради, проводити семінари, конференції, створювати комісії та робочі групи;
- 4.24. проводити дослідження, в тому числі наукові, у сферах, що належать до компетенції Держпродспоживслужби.
- 4.25. перевіряти наявність документального підтвердження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони прав на сорти рослин, про ввезення дослідних зразків сортів для цілей експертизи заявки.
- 4.26. перевіряти наявність підтвердження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного нагляду (контролю) у сфері насінництва та розсадництва, про ввезення зразків насіння і садивного матеріалу для селекційних, дослідних робіт і експонування.
- 4.27. фіксувати процес здійснення планового (позапланового) заходу чи кожен окрему дію за допомогою засобів аудіо та відеотехніки;
- 4.28. вносити інформацію про здійснення фітосанітарного контролю до єдиного державного інформаційного веб-порталу “Єдине вікно для міжнародної торгівлі”;
- 4.29. здійснювати контроль за проведенням огляду в частині відбору зразків фахівцями фітосанітарної лабораторії та вибіркового контролю за проведенням фітосанітарної експертизи (аналізів);
- 4.30. користуватися інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв’язку та іншими технічними засобами.
- 4.31. здійснювати контроль за проведенням огляду в частині відбору зразків фахівцями фітосанітарної лабораторії та вибіркового контролю за проведенням фітосанітарної експертизи (аналізів);
- 4.32. проводити і приймати участь в межах своєї компетенції в комісіях та робочих групах, науково – виробничих конференціях, семінарах, нарадах, курсах підвищення кваліфікації, виступати у пресі, телебаченні, радіо та інших науково та науково – організаційних роботах з питань карантину та захисту рослин;

V. КЕРІВНИЦТВО

5.1. Управління очолює начальник – Головний державний фітосанітарний інспектор Тернопільської області, який призначається на посаду начальником Головного управління за погодженням з Головою Держпродспоживслужби та звільняється з посади начальником Головного управління з дотриманням вимог та норм Закону України «Про державну службу» та Кодексу законів про працю України.

5.2. На посаду начальника Управління призначається особа, яка має повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра за спеціальністю «Захист рослин», «Захист і карантин рослин», «Агрономія», «Агрохімія» та має досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільно володіє державною мовою.

5.3. У разі відсутності начальника Управління, Головного державного фітосанітарного інспектора (відпустка, відрядження, хвороба та інше) його функції покладаються на одного із начальників Відділів Управління, у встановленому порядку, з набуттям відповідних прав і відповідальності за виконання покладених на нього обов'язків. Начальник відділу карантину рослин за посадою є заступником Головного державного фітосанітарного інспектора Тернопільської області.

5.4. Начальник відділу контролю в сфері насінництва, розсадництва та якості зерна за посадою є державним інспектором у сфері насінництва та розсадництва.

5.5. Начальник Управління:

1. здійснює керівництво діяльністю Управління і несе відповідальність за виконання функцій, передбачених цим Положенням;
2. організовує роботу, дотримання правил внутрішнього службового розпорядку і забезпечує виконавську дисципліну працівниками Управління.
3. визначає обов'язки і ступінь відповідальності працівників Управління, виходячи із завдань і функцій Управління;
4. розподіляє обов'язки між керівниками структурних підрозділів;
5. відповідно до законодавства подає пропозиції начальнику Головного управління про переміщення працівників, заохочення працівників Управління, вживає за необхідності заходів щодо підвищення кваліфікації працівників;
6. забезпечує дотримання працівниками Управління вимог законодавства України з питань державної служби;
7. вносить подання до відповідної державної адміністрації щодо запровадження карантинного режиму у разі виявлення карантинних організмів у межах області;
8. вносить подання до відповідної державної адміністрації щодо запровадження особливого режиму захисту рослин у разі масового розвитку і поширення

особливо небезпечних шкідливих організмів і потреби в додаткових заходах та ресурсах щодо їх локалізації і ліквідації у межах області;

9. опрацьовує документи та організовує виконання доручень з питань карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки;

10. За дорученням керівництва Головного управління представляє інтереси Держпродспоживслужби, Головного управління та Управління з питань, що належать до його повноважень, у судах, органах державної влади та місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях усіх форм власності.

11. Працівники Управління призначаються начальником Головного управління та звільняються ним з посади з дотриманням вимог та норм Закону України «Про державну службу» та Кодексу законів про працю України.

12. Начальник Управління має право підпису документів у межах повноважень, відповідно до Положення про Головне управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області у сферах карантину та захисту рослин, насінництва та розсадництва, ГМО у відкритих системах, охорони прав на сорти рослин, контролю за якістю зерна та продуктів його переробки та, як Головний державний фітосанітарний інспектор Тернопільської області - згідно визначених чинним законодавством повноважень у сферах карантину та захисту рослин.

VI. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ

Управління здійснює організаційно-методичну, консультативну та практичну діяльність, проводить покладену на нього роботу при тісній взаємодії з усіма структурними підрозділами Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області.

VII. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ (ЗВ'ЯЗКИ) З ІНШИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

В межах повноважень, визначених чинним законодавством у сферах: карантину та захисту рослин; насінництва, розсадництва та якості зерна; фітосанітарної діагностики та прогнозування; фітосанітарних заходів на кордоні, з метою виконання покладених на них завдань можуть взаємодіяти з обласною державною адміністрацією та її профільними структурними підрозділами, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності на території Тернопільської області.

**Начальник Управління
фітосанітарної безпеки**

Віктор ГРИЦІВ